

(Nadaljevanje s 1. strani)

meljnah; ta dan so črnuški partizani izvršili tudi smrtno obsodbo izdajalcu Alojzu Majheniču iz Črnuč; 14. avgusta je bila minirana železniška proga v Mednem in zažgan nemški avto v Tacnu pod Smarno goro in odstranjeni obcestni znaki in telefonske naprave ob cesti Tacen—Gameljne—Vodice.

Vse večje akcije . . .

Po priključitvi Rašiške čete h Kamniškemu bataljonu pa so borci prešli k večjim sabotažnim akcijam; 19. avgusta so iz zasede v smledniških gozdovih napadli nemški avto, 20. avgusta se je skupina borcev Rašiške čete pri napadu na nemški avto v Repnjah spopadla z nemško policijo, 29. avgusta je bil ranjen nemški vojak pri napadu borcev na nemški avto v Pšatniku nad vasjo Tacen, 3. septembra so borci napadli nemški avto v Straži nad Gameljnami, 15. septembra pa so uničili nemški avto nad vasjo Vodice.

Vsakodnevne sabotažne akcije in napadi borcev Rašiške čete so resno vznemirjali nemškega okupatorja. Zato se je nemški okupator odločil napasti Rašiško četo. V pripravah na napad je na Rašico prišla 18. septembra 1941. leta posebna nemška vojaška komisija z namenom, da na mestu samem ugotovi položaj in pripravi načrt za obkolitev in uničenje Rašiške čete. Toda borci so jo na povratku napadli pri Pasjem potoku pod vasjo Rašico, kjer je padlo vseh šest članov komisije. Dva dni po tem napadu, 20. septembra 1941. leta je nemški okupator požgal vas Rašico, vaščane pa je izgnal na Hrvaško. Rašica je bila prva požgana vas v Sloveniji. Teden dni nato pa so Nemci napadli tudi Rašiško četo. Spricho sovražnikove premoči bi bil vsak odpor usoden za obstoj Rašiške čete, zato so se borci porazdelili na skupine in se umaknili iz rašiških gozdov.

Medtem ko je večina borcev odšla v Ljubljansko pokrajino, je skupina, ki je skrbelo za ranjence, doživela tragičen konec. V boju z nemško policijo sta padla komisar Maks Pečar in France Krmelj iz Pirnič 30. septembra 1941. leta na Selu pri Vodichah, med zajetimi pa je bil tudi komandir Stane Kosce, ki je po strašnem mučenju umrl 3. oktobra 1941. leta v bejunjskih zaporih.

»Temeljni kamen« upora

Skupina borcev Rašiške čete, ki je odšla v ljubljansko pokrajino, se je okrepila z novimi borci iz Ljubljane in konec oktobra 1941. leta odšla na Gorenjsko, kjer jo je napadla nemška policija 30. oktobra pri Sv. Ožbaltu nad Škofjo Loko. V boju sta padla dva borca, padlo je tudi več Nemcev, drugi borci pa so se prebili skozi sovražni obroč in se vrnili v ljubljansko pokrajino, kjer so izvršili več sabotažnih akcij.

Po izvršitvi sabotažne akcije na železniški most čez Ljublanico pri Preserjah v noči od 4. na 5. december 1941. leta je četa zopet odšla na Gorenjsko, kjer so borci Rašiške čete sodelovali v Cankarjevem bataljonu pri vstaji v Poljanski in Selški dolini ter se udeležili bojev v dneh od 9. do 11. januarja 1942. leta v Dražgošah.

Rašiško četo prištevamo k najbolj borbenim partizanskim enotam v letu 1941 na Gorenjskem. S svojo prisotnostjo pred vrati Ljubljane in s svojimi junaškimi dejanji proti nemškemu okupatorju in domačim izdajalcem je spodbujala ljubljance k uporabi proti okupatorjem in ustvarila v tem predelu Gorenjske vse pogoje za nadaljnji razvoj narodnoosvobodilnega gibanja. V akcijah in bojih je Rašiška četa že v prvem letu narodnoosvobodilnega boja izgubila 17 borcev. Po osvoboditvi pa je bilo proglašanih šest borcev iz Rašiške čete za narodne heroje. •

Rezka Traven

PRIZNANJA OBČINE ŠIŠKA

Na slavnostni seji, ki jo je v počastitev občinskega praznika 22. junija imela v dvorani Tivoli občinska skupščina, so bila prvokrat podeljena priznanja občine Šiška. Prejeli so jih: Anica Okršlar, Bernard Rode, Izobraževalni center Litostroj ter Delavsko kulturno-prosvetno društvo Svoboda iz Medvod.

NOVA PREDILNICA

V Tekstilni tovarni Medvode, eni od temeljnih organizacij združenega dela Tekstila, so praznovanje tridesetletnice osvoboditve, 25-letnice samoupravljanja ter občinskega praznika združili s praznovanjem nove delovne zmage. 28. junija so namreč na slovesnosti, ki so se je udeležili tudi Olga Vrabičeva, članica sveta federacije, Franc Šetinc, sekretar IK predsedstva CK ZKS, Roman Albrecht, podpredsednik IS SRS ter številni drugi gostje, predali namenu novo, sodobno predilnico.

Objekt, ki so ga začeli graditi januarja lanskega leta in za katerega so odšteli okrog 65 milijonov (večinoma lastnih) sredstev, pomeni dragoceno pridobitev za medvoške tekstilce. Poleg tega, da bodo v popolnoma klimatizirani dvorani (v kateri bo zaposlenih 65 delavcev) odslej predelali mnogo več preje in ročnih pletiv kot doslej, pa sodobni stroji omogočajo tudi odpravo ene glavnih postavk v boju žensk za enakopravnost — nočno delo. S tem so se v Tekstilni tovarni aktivno in z dejanji vključili v praznovanje mednarodnega leta žena.

PRIZNANJA TURISTIČNIM DELAVCEM

Turistično društvo Šiška je imelo svojo razširjeno svečano sejo 30-letnice osvoboditve. Poleg odbornikov so bili navzoči tudi prizadeveni sodelavci društva. Predsednik društva tovariš Milosavljevič se je spomnil naših velikih pridobitev v tem obdobju tako tudi v turizmu.

Ob tej priložnosti je podelil priznanja Turistične zveze Slovenije dolgoletnim turističnim delavcem, ki so uspešno delovali, in sicer:

Dragu Vondri in Viktorju Vitežniku iz KS Zgornja Šiška, Marjanu Medveščku iz KS M. Majcen in pododboru TD v Dravljah kot marljivemu delovnemu kolektivu.

Naj omenimo, da je TD Šiška letos pričelo z vzgojo najmlajših članov, cicibanov tako v otroškem vrtcu pri KS M. Majcen, kakor tudi v prvih razredih osnovnih šol na ožjem območju občine Šiška. Vseh mladih je okrog 1.600, imeli pa so že več predavanj z diapozitivi naše ožje domovine. Prejeli so tudi majhne lončke cvetic, ki jih skrbno gojijo.

ČESTITAMO!

Ob dnevu samoupravljalcev je mestni sindikalni svet letos podelil priznanja za posebne zasluge na področju uveljavljanja samoupravnih odnosov. Med nagrajenci je bil tudi Karel Gornik, predsednik zbora združenega dela šišenske občinske skupščine. Ob visokem priznanju tovarišu Gorniku iskreno čestitamo!

KOMENTAR

Zakon o dedovanju kmetijskih zemljišč in kmetij

Zaščitene kmetije

Republiški in gospodarski zbor Skupščine SR Slovenije sta 18. 7. 1973 sprejela zakon o dedovanju kmetijskih zemljišč in kmetij. Novost, ki jo uvaja ta zakon, je med drugim tudi opredelitev kmetije oziroma zasebnega kmetijskega gospodarstva.

Kmetijo po prej citiranem zakonu določi občinska skupščina z odlokom na osnovi predloga, ki ga pripravijo kmetijska zemljiška skupnost in krajevne skupnosti po opravljeni javni razpravi ob sodelovanju družbenopolitičnih organizacij.

In kaj pravi zakon?

Zaščitene kmetije so zaščitene proizvodne enote, ki zagotavljajo lastniku primerno preživljanje, omogočijo prevzemniku prevzem kmetije, ki ga ne bo preveč obremenjeval, mu ustvarijo delovno mesto, omogočijo modernizacijo proizvodnje, s katero bo naraščala produktivnost in dohodek individualnih kmetijskih proizvajalcev in se tako izboljševal življenjski standard.

Zakon o dedovanju kmetijskih zemljišč in kmetij določa v 3. členu, da je kmetija tista kmetijska ali gozdno gospodarska enota, ki zagotavlja lastniku s kmetijsko in drugo z njo povezano dejavnostjo primerno preživljanje.

Kmetija obsega vse, kar sestavlja gospodarsko celoto in rabi za redno kmetijsko proizvodnjo ter z njo povezano dejavnost. V kmetijo spadajo poleg kmetijskih zemljišč gospodarska in stanovanjska poslopja skupaj z zemljišči, ki so potrebna ali namenjena za redno uporabo stavbe, s kmetijo povezane služnosti in njim podobne pravice in dolžnosti iz trajnega gospodarskega sodelovanja z zadrugo ali organizacijo združenega dela ter pravice in dolžnosti, ki izvirajo iz kmečke skupnosti, objekti kmečkega turizma ter terjatve in dolgovi, ki so nastali v zvezi s kmetijsko proizvodnjo ali z njo povezano dejavnostjo.

Kdo deduje?

Kmetijo (zaščiten) deduje praviloma en dedič, in sicer tisti zakoniti dedič, ki ima namen obdelovati kmetijsko zemljišče z osebnim delom. Pri tem ima prednost tisti, ki je ta svoj namen že izkazal oziroma se usposobil za obdelovanje kmetijskih zemljišč, bodisi da je s svojim trudom, zaslužkom ali kako drugače prispeval k ohranitvi oziroma izboljšanju proizvodnih zmogljivosti kmetije.

Dediči, ki ne dedujejo kmetije, dedujejo vrednost nujnega deleža po splošnih predpisih o dedovanju.

Če dedič prostovoljno odtuji podedovano kmetijo ali njen znaten del v 10 letih potem, ko je kmetijo prevzel ter ne pridobi drugega kmetijskega zemljišča najkasneje v 1 letu od odtujitve podedovane kmetije ali njenega znatnega dela, mora sodedičem na njihovo zahtevo doplačati razliko, ki bi jo dobili po splošnih predpisih o dedovanju.

Osnovno merilo pri določanju zaščitene kmetije je ekonomsko merilo, to je — da je kmetija sposobna zagotoviti lastniku primerno preživljanje. S tem merilom je prevzemniku ustvarjeno delovno mesto, razen tega pa ga izenačuje z delavci v združenem delu.

Ob tem merilu je nujno upoštevati še naslednje kriterije: občinski prostorski plan, ogroženost smotrnega izkoriščanja, ki bi na-

stalo zaradi drobitve kmetije, možnost proizvodnega sodelovanja, družbeni interes na ohranitvi kmetije zaradi varstva pokrajine, splošnega ljudskega odpora, zgodovinskih in kulturnih razlogov ali iz drugih pomembnih razlogov.

Komisija že izbira

Ker bodo nekatere kmetije sčasoma izgubile značaj zaščitene kmetij, druge pa si pridobile, je potrebno po potrebi, najmanj pa vsakih pet let seznam teh kmetij pregledati in ga uskladiti z merili.

Izvršni odbor kmetijske zemljiške skupnosti je na podlagi zakonskih kriterijev izdelal in sprejel merila za zaščitene kmetije in na osnovi teh pristopil k primernemu izboru takih kmetij v vaseh Medno (primestno področje), Zapoge (kmetijsko področje), Valburga, Dragočajna, Moše, Smlednik in Hraše.

V ta namen je imenoval komisijo, v kateri sodeluje predstavnik Skupščine občine Ljubljana-Siška, predsednik KS, vodja združne enote in predstavnik kmetijske zemljiške skupnosti. Ko bo izbor končan na območju celotne občine, bodo izbrane kmetije dane v javno razpravo po krajevnih skupnostih.

PRENOVLJENI TRGOVINI

Mercator — TOZD Grmada je v juliju obnovil dva lokala na območju naše občine. V Dolnicah so razširili poslovalnico ter zamenjali staro, dotrajano opremo z novo. Občani so te, sicer skromne pridobitve, veseli, tako kot Sentvidčani, ki so dobili novo samopostrežno trgovino. Klasični trgovski lokal je namreč Mercator preuredil v sodobno trgovino (nasproti cerkve), v kateri bodo odslej lažje in hitreje postreženi.

Stroški omenjenih obnovitev znašajo okrog 350.000 dinarjev, zagotovila pa jih je TOZD Grmada iz lastnih sredstev.

Mali Korošci spet med nami

Letos je občinski odbor Zveze prijateljev mladine že tretjič povabil v goste otroke slovenskih družin z avstrijske Koroške. Letos je pri nas letovalo 15 otrok iz okolice Železne Kaplje, Bilčovsa, Pliberka ter Kostanj in, kot so nam povedali, so se imeli nadvse imenitno. V Poreču so skupaj s šišenskimi otroci spoznavali skrivnosti plavanja, naučili so se precej novih pesmic, predvsem pa so srečali veliko novih prijateljev. Dvanajst dni so brezskrbno čebljali v slovenščini — ne da bi kdo kazal s prstom nanje. In to, so povedali, jim je bilo poleg toplega morja, prijaznih ljudi in lepih pesmic pri nas najbolj všeč.

TEMELJNI KAMEN ZA NOV DOM UPOKOJENCEV

S temeljnim kamnom, ki so ga v ponedeljek, 14. julija položili v soseski VII/1, je dolgotrajna akcija za gradnjo doma upokoencev vendarle dobila pričakovani epilog: gradbeno podjetje Megrad je začelo graditi nov dom, v katerem bo našlo zatočišče 228 starostnikov. S tem se bo stiska te kategorije prebivalcev (v Šiški jih je več kot 9.000) precej zmanjšala, saj doslej zanje v ljubljanskih domovih leta nazaj ni bilo dovolj prostora.

Investicijski stroški znašajo 56 milijonov 762.000 dinarjev, zbrali pa so jih tako, da je 36.200.000 dinarjev prispeval republiški sklad za invalidsko in pokojninsko zavarovanje, 13.737.000 dinarjev kredita je zagotovila občinska skupščina, 6.825.000 pa je pri izvajalcu del dobila občinska skupnost socialnega skrbstva.

PROSLAVA V VOJAŠNICI

16. julija je bila v kasarni »Borisa Kidriča« v Sentvidu proslava v počastitev 33-letnice formiranja I. SNOUB »Tone Tomšič«, katere slavno tradicijo nadaljujejo sedaj vojaki in starešine v omenjeni kasarni. Po proslavi so si gostje ogledali domiselno in pregledno urejeno spominsko sobo ter prostore kasarne.

NAŠI KLICAJI!!!

Nihče nas ni vprašal...

Novi stanovalci, ki se naselijo v čedne bloke in stolpnice, pravzaprav pridejo v »sosesko na ključ«: vse je zgrajeno, urejene so zelenice (ali pa še bodo), zgrajene so trgovine (ali pa še bodo) in predvidene so tudi lokacije za novo šolo, vrtec. Skratka, če z eno besedo privlečemo na dan bistvo problema: o tem, kakšna bo podoba neke soseske, kje bo stalo kakšno drevo, kje se bodo igrali otroci, kje bodo garaže — odločajo ljudje, ki ne bodo nikoli stanovali v novi betonski vasi. Ali, če smo še določnejši — stanovalci novih sosesk nimajo prav nikakršnega vpliva na to, kakšno podobo bo imelo njihovo novo življenjsko okolje.

Čeprav nastane zaradi te (sicer žalostne) resnice nemalokrat huda kri (zaradi vzgojne posvetovalnice v soseski 6, na primer) pa se moramo verjetno sprijazniti z njo. Težko bi bilo namreč dobiti vse bodoče prebivalce novega naselja ter jih povprašati za mnenja in predloge... Res pa je tudi nekaj drugega: urbanisti in upravni organi se kljub temu ne bi smeli tako vehementno sklicevati na potrjene zazidalne načrte in se tako togo držati skic, ki so jih potrdili vsi drugi, le stanovalci novih sosesk ne. Lahko je priti med ljudi, jim pomoliti pod nos urbanistične papirje ter prorati zelenico, težko pa je tem ljudem potem razložiti, zakaj oni ob vsem tem ne smejo niti pisniti...

Dobro, pustimo zdaj to plat problema in si oglejmo nekaj drugega. Urbanisti namreč od časa do časa vendarle sestopijo s svojih piedestalov in pridejo (z dobrimi nameni) tudi v krajevno skupnost, da bi se s krajani dogovorili, kakšna naj bo gradnja v bodoče. Takrat imajo občani vendarle možnost, da pomagajo (kolikor se še da) oblikovati svoje življenjsko okolje in človek bi pričakoval (glede na vso hudo kri v primerih, ko pride do konfliktov), da bo dvorana nabito polna. Vidite, pa ni. Ko so, recimo zadnjič na občini razpravljali o tem, kje naj bi tekla obvozna cesta, so urbanisti prepričevali le drug drugega, saj iz prizadete krajevne skupnosti ni bilo niti enega delegata, kaj šele »navadnih« občanov.

S tem pa se zgradba argumentov, ki jih na zborih občanov in na raznih drugih sestankih velikokrat sestavljajo, bliskovito podre. Citiranje ustave se v takšnem primeru prelevi v golo kritikarstvo. In vse to zgolj zaradi tega, ker nekateri v naglici spregledajo, da ustava govori tudi o dolžnostih...